

beseften wij ten volle, welk een belangrijke plaats Ceha had ingenomen in het kerkelijk, maatschappelijk en cultureel leven van de stad. Ceha hield er niet van dit alles aan de grote klok te hangen. Kerk, ziekenhuis, armbestuur en nog vele andere instellingen hadden in hem een deskundig en toegewijd bestuurslid. Voor de werknemers van zijn fabriek was hij een vaderlijke vriend. Zij wisten, dat hun belangen bij hem veilig waren.

Met grote dankbaarheid zullen wij de nagedachtenis van Ceha in ere houden.

Hij ruste in vrede.

VERSLAG VAN DE MAANDVERGADERING

te Maastricht op woensdag 6 april 1966

Onmiddellijk na de opening door de voorzitter leest de secretaris het volgende schrijven voor, ontvangen van het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie, district Limburg, over een ernstige bedreiging van de Brunssummerheide.

Gaarne zouden wij Uw aandacht willen vragen voor het volgende:

In 1962 werd door de gemeenten Brunssum, Heerlen, Nieuwenhagen, Schaesberg, Schinveld en Ubach over Worms besloten gezamenlijk het Recreatieschap Brunssummerheide te stichten.

Menig natuurliefhebber slaakte een zucht van verlichting. Immers een natuur- en recreatiegebied van 1800 ha groot, omvattende de Brunssummerheide alsmede de bossen van Schinveld, zou kunnen worden behouden voor verdere afbraak.

Het was de hoogste tijd dat er iets gebeurde. Door zijn kwetsbare positie werd het gebied van alle kanten bedreigd. Niet alleen door de mijnen met hun slikvijvers en steenstort, maar ook door de ontginning van delfstoffen (zilverzand, grind, klei), waardoor grote groeven ontstonden.

Ook de voortschrijdende bebouwing vanuit de omliggende woongebieden vormde een gevaar voor het voortbestaan van het recreatiegebied.

De Brunssummerheide is van een dusdanige landschappelijke en natuurwetenschappelijke importantie, dat het als natuurgebied no. 10 werd geplaatst op de lijst van meldingsgebieden voor Zuid-Limburg van de Rijksplanologische dienst.

De sociale en recreatieve betekenis van dit recreatieschap in de Oostelijke Mijnstreek, die reeds nu met 250.000 inwoners één der dichtst bevolkte industriegebieden van West-Europa is, kan o.m. blijken uit het subsidie van de Staatsmijnen, ten bedrage van f 1.000.000,— en het subsidie van het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk ten bedrage van ruim f 500.000,—.

Ondanks het feit, dat vier jaar na de instelling van het Recreatieschap nog maar weinig van de plannen van de Kon. Ned. Heidemaatschappij is gerealiseerd, heeft de bevolking uit de omliggende industriegebieden de Brunssummerheide ontdekt als bij uitstek geschikt voor dagrecreatie.

Tijdens de Districtsraadvergadering van het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie - Limburg op 26 maart j.l. te Heerlen gehouden, sprak men zijn ernstige bezorgdheid uit over het behoud van het Recreatieschap in zijn huidige vorm.

Publicaties in de pers en geconstateerde boringen wijzen op plannen om op grootscheepse wijze zilverzand te gaan winnen in het Recreatieschap, waarvoor reeds aanvragen zijn ingediend. Het voor afgraving bestemde gebied, met een oppervlakte van ca. 103 ha ligt in de kern van het nog overgebleven onaangetaste gedeelte van de Brunssummerheide (ca. 500 ha) en maakt van dit gebied bijna 20% uit. De aangevraagde afgraving zal niet alleen tot gevolg hebben, dat aan het natuurschoon een onherstelbare schade zal worden toegebracht, doch dat tevens de recreatieve betekenis tot zeer geringe proporties zal worden teruggebracht. De gewenste snelle recreatieve ontwikkeling zal dan bovendien naar een zeer verre toekomst worden verschoven.

Het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie - Limburg concludeert uit het voorgaande, dat de afgraving absoluut behoort te worden afgewezen en verzoekt Uw medewerking voor het behoud van de Brunssummerheide in haar huidige toestand, opdat het als een van de wei-

nige gebieden voor massa-recreatie behouden kan worden.

De brief is ondertekend door B. H. Boersema en D. D. Tasma, resp. voorzitter en secretaris van het district Limburg van het I.V.N.

De heer Geurts merkt op dat de vegetatie op de Brunssummerheide veel geleden heeft onder het toenemende bezoekersaantal. Ruiters en bromfietzers rijden er dwars doorheen. Er is blijkbaar te weinig toezicht. De heer P. J. Felder meent dat meer toezicht hier geen oplossing zal brengen. Hier ligt een taak voor ieder van ons: wij moeten belangstelling wekken onder vrienden en bekenden. Op school moet de natuurbescherming onder de aandacht van de leerlingen worden gebracht!

Het op bijgaand kaartje aangegeven gebied, dat bedreigd wordt, noemt hij een van de mooiste van de Brunssummerheide. De economische betekenis van het te delven zilverzand is echter groot. Nergens ter wereld komt het in zo zuivere vorm voor als juist hier. Het wordt dan ook overal heen uitgevoerd, vooral naar België en Joego-Slavië, maar zelfs ook naar Amerika. De nieuwe ontgraving zal dus geen oplossing kunnen bieden voor de nieuwe industrialisatie van de mijnstreek, tenzij men hier een eigen glas-industrie zal stichten. De heer Buddenberg meent dat protesten niets zullen uithalen voordat de overheid zal zijn doordrongen van de onaantastbaarheid van natuurreservaten. De heer van Nieuwenhoven wijst erop dat de Brunssummerheide geen natuurreservaat is. De vijf aangrenzende gemeenten hebben met steun van het rijk en de provincie een recreatieschap gesticht. De plannen die de Heidemaatschappij ervoor heeft gemaakt, voorzien in de behoefte van massarecreatie aan de rand van de heide, in de vorm van sportparken en speeltuinen e.d., juist daar waar de grote toevoerwegen lopen. Het hart van de heide zal zo een gebied van stilte kunnen worden, waar men ten volle van de natuur zal kunnen genieten, en waar de heide-vegetatie zich zal kunnen handhaven. De heer Montagne zou wel eens de waarde van de menselijke recreatie willen zien gekapitaliseerd, om zo een tegenwicht te hebben tegen het bedrag dat met het zilverzand verdiend kan worden. De heer Kemp tenslotte haalt W e r e -

m e u s B u n i n g aan, die betoogt, dat de behoeften van het toerisme zullen blijven bestaan, ook wanneer het landschap door de exploitatie van delfstoffen verknoeid is.

De heer Geurts meldt de vondst van een levend exemplaar van de segrijnslak, *Helix aspersa*, in de nazomer van 1965 te Hingen-Echt, door de heer H. Vergoossen. Het voorwerp bevindt zich bij de heer Maassen te Montfort. De heer P. J. Felder acht dit zeer belangrijk: de soort is nml. genoemd door U b a g h s in 1870, en staat op de faunalijst van Zuid-Limburg van 1880, maar is daarna nooit meer gezien, zodat de determinatie betwijfeld werd, hoewel verwisseling met de wijngaardslak uitgesloten lijkt. De segrijnslak is vooral uit de duinstreek bekend.

De heer Kemp heeft vogelwaarnemingen:

In onze tuin midden in de stad verscheen op 20 jan. 1966 1 Koperwiek (*Turdus iliacus*), terwijl van 19 dec. 1965 tot op 26 maart 1 Ringmus (*Passer montanus*) aldaar verbleef. Zoals U weet is de Huismus (*Passer domesticus*) de gewone „stads”mus voor Maastricht.

Bij Eisden (B.) nam ik op 5 maart nog 1 Bonte kraai (*Corvus corone cornix*) waar.

Op 10 maart zag ik samen met dhrn. B u l t en C o o n e n, ten N. van Roermond 3 mann. en 4 wijfjes Krakeend (*Anas strepera*) (waarvan in ieder geval de mann. op 2 april nog aldaar aanwezig waren), alsmede 1 mann. Grote zaagbek (*Mergus merganser*) en 1 mann. Middelste zaagbek (*Mergus serrator*), beide in prachtkleed.

De eerste 2 mann. Zomertalingen (*Anas querquedula*) van 1966 waren op 12.3 bij Itteren.

Diezelfde dag was er 1 Tureluur (*Tringa totanus*) te Neerharen B.

Een Bontbekplevier (*Charadrius hiaticula*) en 3 Bonte strandlopers (*Calidris alpina*), de laatste in winterkleed, waren te Neerharen (B.) op 13 maart.

Op 19 maart zag ik 4 Kanoetstrandlopers (*Calidris canutus*) samen met 2 Bonte strandlopers, alle in winterkleed, te Neerharen (B.). Deze vogels vlogen later over naar Itteren.

De volgende dag nam ik samen met dhrn. V e u g e n, N e v e n en P e x te Neerharen (B.) nog 1 Kanoetstrandloper. Vooral in de vlucht was de streeptekening van de stuit duidelijk te zien.

Op 2 april waren er 2 Boerenzwaluwen (*Hirundo rustica*) ten N. van Roermond en 1 bij Geleen.

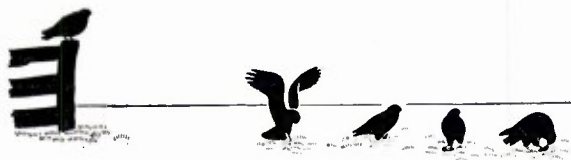
Op 3 april zong de Fitis (*Phylloscopus trochilus*) op tenminste 3 plaatsen te Rekem (B.).

Ook de heer Geurts heeft vogelwaarnemingen:

IJsvogel	4 ex.	3-XII-1965	Echt-Berkelaer
Roodborsttapuit		22-II-1966	Doort-Echt
Boerenzwaluw	2 ex.	24-II	Montfort
Goudvink	25 ex.	25-II	Montfort
Keep	2 ex.	26-II	Doort-Echt
Kievit	31 ex.	5-III	Doort-Echt
Kraanvogel	60 ex.	20-III	Echt-west

De heer van Nieuwenhoven heeft kraanvogels gezien boven de maaren bij Daun in de vulkanische Eifel op 10-III, 70 ex.

De heer Geurts nam gedurende de winter vele buizerden waar in de gemeente Echt. Een zat geregeld op een weidepaal, van waaruit hij in de weide neerstreek en dan lopend iets oppikte, waarschijnlijk regenwormen. Men vergeleek de bijgaande illustratie uit „Roofvogels” van

L. Tinbergen. Te Osen in Linne is 4 à 5 m onder de oppervlakte in klei het topgedeelte gevonden van de linkergeweastang van een edelhert, *Cervus elaphus*. Het breukvlak vertoont sporen van bewerking met een zaag.

Tenslotte vertoont Br. Virgilius aardige tekeningen van nesten van solitaire bijen, waaruit blijkt dat bij sommige soorten sprake is van een begin van statenvorming. Wij hopen dat hij hier in het Maandblad nog eens op deze interessante nestvorming zal willen terugkomen!

De heer Boermans deelt ons mede, dat deze winter het grote Julianapark in Venlo vol zat met pestvogels. Bijgaande foto geeft een beeld van een der boomtoppen.

Aan het einde van de vergadering nodigt de directeur van het Natuurhistorisch Museum de aanwezigen uit, de nieuwe vitrines te komen

In het Julianapark te Venlo

Foto: Br. Longinus.

bekijken, die ingericht werden door mej. van Wesselen en de heer Maassen, gewijd aan Zuidlimburgse levensgemeenschappen. Zij houden het midden tussen een diorama en een illustratie. Zij zijn nog niet klaar, maar blijkbaar toch al wel de moeite van het bekijken waard te zijn.

BOEKBESPREKING

Verre familie: door W. J. Kossen, de levensloop van Simmie Verscholen, Snoepman de Vette, Zuiggraag de Jonge, Pootman de Ruzieschopper, Ringeling de Rekbare, en andere leden van onze grote levensgemeenschap. Schoonderbeek, Laren, f 7,90

Wanneer u weet, dat met de in de ondertitel vermelde soorten respectievelijk bedoeld worden: de oormworm, de kamervlieg, de spin, de duizendpoot, de regenworm, en dat in het boek nog hoofdstukken zijn gewijd aan de Ontembare, een libel, Bulletjebol en zijn Sibbe, de wandluis de Vruchtbare, een gewapende lintworm, en Snelleke Loopmans, een loopkever, dan kunt u zelf ontdekken dat u hier met een zeer ongewoon boek te maken hebt, dat echter over zeer gewone diersoorten gaat. En wanneer u zelf iets van de biologie van deze dieren afweet, en dan dit boek leest, zult u ervan genieten! Kossen heeft goed waargenomen, en schrijft speels en prettig over dit allerkleinste grut, zonder zijn sujetten te vermenschlijken. Het prospectus spreekt van een Nederlandse Löns, en daar kunnen wij het volledig mee eens zijn. Dit aardig uitgegeven boekje verdient een grote plaats in schoolbibliotheken, ter aanvulling van de vaak al te theoretische lessen over de lagere dieren in de klas.

v.N.